

Jaarverslag 2016

Cera, dienstverlening coöperatief ondernemen

31.01.2017

Mgr. Ladeuzeplein 15, 3000 Leuven
infocoop@cera.be, 016 27 96 88

FWR Consult cvba

Inhoudstafel

Cera, dienstverlening coöperatief ondernemen.....	2
1 Adviesverlening en begeleiding: 34 coöperaties	2
1.1 Tijdens alle levenscyclusfasen van de onderneming	2
1.2 Bij alle types van coöperaties: werkers – ondernemingen – consumenten(2.0)/burgers – multistakeholder	3
1.3 In diverse sectoren: van land- en tuinbouw tot energie en bouw; en van zorg tot ICT en zakelijke dienstverlening.....	3
1.4 Tevredenheid adviesverlening en begeleiding	4
2 Vorming en opleiding: 1847 mensen ‘offline’ bereikt via 67 activiteiten.....	5
2.1 Presentaties: opleidingen en vorming op vraag	5
2.2 Eigen aanbod.....	6
2.3 Dienstverlening in het Zuiden.....	8
2.4 Tevredenheid Vorming en ontmoeting: goed tot zeer goed	8
3 Onderzoek en ontwikkeling	9
3.1 Duurzaamheidsrapportering voor coöperaties	9
3.2 Kenniscentrum Coöperatief Ondernemen.....	10
3.3 Cera Leerstoel binnen ULg HEC.....	10
4 Partnerschappen en netwerken	11
5 Communicatie en publicaties: van 13.000 websitebezoekers tot de Canadese televisie	11
5.1 Website en (sociale) media.....	11
5.2 Publicaties	13
5.2.1 Boek	13
5.2.2 Artikels	13
5.2.3 Website	13
5.3 Artikels door derden met verwijzing naar Cera, dienstverlening coöperatief ondernemen	13

Cera, dienstverlening coöperatief ondernemen

In 2016 onderging onze dienstverlening een naamswijziging. Cera wil zich immers nog duidelijker positioneren als coöperatieve onderneming en als promotor van het coöperatieve ondernemingsmodel. Daarom besliste de Raad van Bestuur dat we onze activiteiten in het domein van coöperatief ondernemen voortaan onder eigen naam doen en niet langer onder de merknaam 'Coopburo'.

Dit betekent concreet dat:

- We vanaf nu communiceren vanuit en over 'Cera, dienstverlening coöperatief ondernemen'.
- De betalende dienstverlening (= advies en opleidingen) onder het label 'Cera Coopburo' gebeurt.
- De merknaam 'Coopburo' op zich en het logo van Coopburo langzamerhand zullen verdwijnen.

Aan de werking en activiteiten wijzigt niets. De drie pijlers van deze dienstverlening blijven dezelfde:

- Informeren en sensibiliseren
- Adviesverlening, coaching en opleiding
- Onderzoek en ontwikkeling

Hieronder geven we u graag mee hoe we deze opdrachten invulden in 2016.

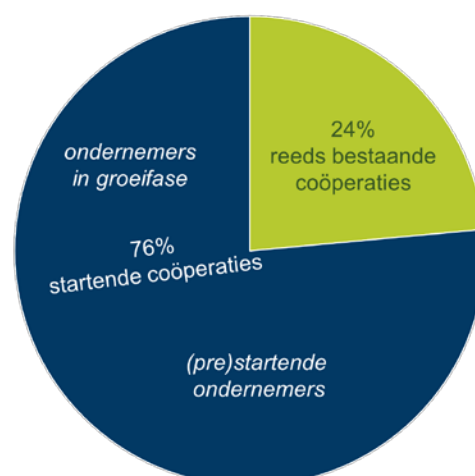
1 Adviesverlening en begeleiding: 34 coöperaties

In 2016 begeleiden en adviseerden we 34 coöperaties.

[Onze dienstverlening](#) richt zich op ondernemers in alle fasen van de levenscyclus, zowel (pre)starters, groeiers als (coöperatieve) ondernemingen die worden omgevormd, overgedragen of ontbonden.

1.1 Tijdens alle levenscyclusfasen van de onderneming

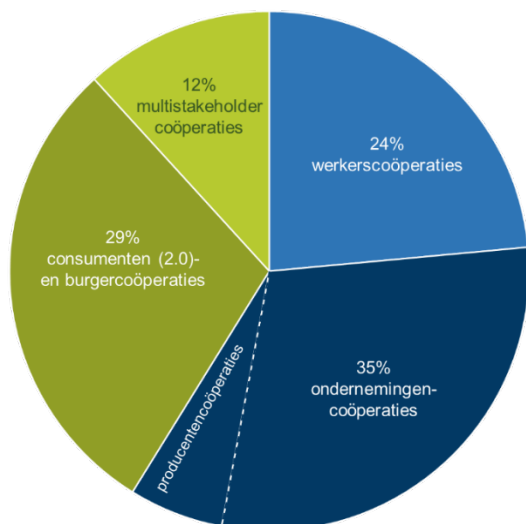
Drie vierde van de begeleide coöperaties zijn startende coöperaties. Dit wil niet zeggen dat het ook per definitie startende ondernemers zijn die achter deze coöperatieve initiatieven zitten: bij 9 van de 26 startende coöperaties zijn het ondernemers in een groeifase. Dit zijn dan bijvoorbeeld zelfstandigen die starten met een (werkers)coöperatie om de krachten te bundelen. Of groeiende kmo's die coöperatief gaan samenwerken in een (ondernemingen)coöperatie

Figuur 1 Adviesverlening en begeleiding: startende versus bestaande coöperaties

Eén vierde van de begeleidingen van Cera Coopburo waren begeleidingen bij bestaande coöperaties. Dit gaat over coöperatieve aandachtspunten en vraagstukken zoals financieel en juridisch advies, vragen over governance, over ledenbetrokkenheid, over missie, visie en het coöperatieve model.

1.2 Bij alle types van coöperaties: werkers – ondernemingen – consumenten(2.0)/burgers – multistakeholder

Figuur 2 Adviesverlening en begeleiding: types coöperaties

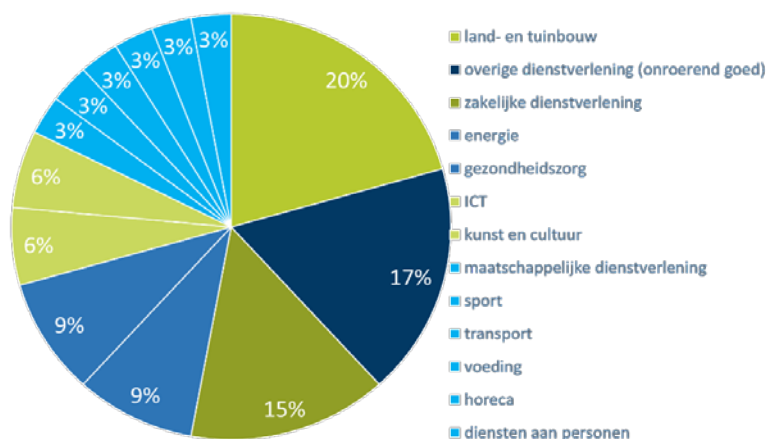
Wij delen coöperaties in volgens vier hoofdtypes. Bij de begeleidingen van Cera Coopburo vinden we deze alle vier terug.

- 8 werkerscoöperaties waarbij de medewerkers de eigenaars zijn - ongeacht hun statuut: zelfstandige en/of werknemer.
- 12 ondernemingencoöperaties waarbij zelfstandige ondernemers, kmo's of organisaties een deel van hun bedrijfsvoering samen doen. Twee van deze ondernemingencoöperaties waren producentencoöperaties¹.
- 10 consumenten(2.0)- & burgercoöperaties.
- 4 multistakeholdercoöperaties.

1.3 In diverse sectoren: van land- en tuinbouw tot energie en bouw; en van zorg tot ICT en zakelijke dienstverlening

Cera verleent haar diensten in heel diverse economische sectoren, zowel in de profit als de social profit.

Een vijfde van de dossiers situeert zich in de land- en tuinbouwsector. Dit gaat dan bijv. over een producentenorganisatie (PO), een multistakeholdercoöperatie met biologische productie etc. Ook activiteiten (vnl. ontwikkeling en verhuur) van allerlei vastgoed, niet zelden in de social profit, komen we regelmatig tegen.

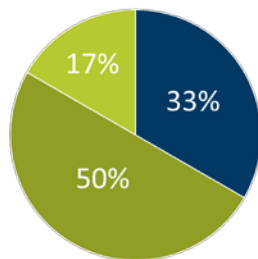

Figuur 3 Adviesverlening en begeleiding: sectoren

In de (zakelijke) dienstensector begeleiden we diverse werkerscoöperaties. Ook energie en (gezondheids)zorg zijn sectoren die dikwijls terugkeren.

¹ Deze benaming wordt vnl. in de land- en tuinbouwsector gebruikt voor coöperaties van producenten die bijv. samen hun producten vermarkten. Mits een specifieke werking en erkenning zijn dit ook producentenorganisaties.

1.4 Tevredenheid adviesverlening en begeleiding

■ uitstekend 9 ■ zeer goed 8 ■ goed 7

Figuur 4 Adviesverlening en begeleiding: tevredenheid dienstverlening (schaal 0-9)

Om onze dienstverlening te verbeteren doen we na afloop van elke opdracht een bevraging met zowel gesloten al open vragen. Onze klanten zijn over het algemeen (heel) tevreden over onze dienstverlening.

zeer duidelijke uitleg, maakt complexe dingen bevattelijk en gestructureerd

juridische kennis en expertise is uiteraard ruim aanwezig, maar daarnaast heeft Cera Coopburo duidelijk ervaring 'in the field' en staan ze dicht bij de reële noden en vragen van de klant.

Kennen ook de diversiteit van het landschap van coöperatie

luistert zeer goed, confronteert waar nodig, maar ook daarin pragmatisch: duidelijk pro's en con's en neemt stelling in, maar laat beslissing over aan de vennoten; heel sterk!

Snel en correct op de bal spelen.

Goede bereikbaarheid vriendelijke en professionele service

een dienst met kennis van zaken en met een professionele en onafhankelijke visie en aanpak

Figuur 5 Adviesverlening en begeleiding: een aantal reacties van onze klanten

2 Vorming en opleiding: 1847 mensen 'offline' bereikt via 67 activiteiten

Cera beschikt over [een uitgebreid en divers opleidings- en vormingsaanbod](#). We organiseren een eigen aanbod en ontwikkelen modules voor vragen van derden.

In totaal bereikten we hiermee 1847 personen: 1227 personen tijdens vormingen en presentaties op vraag en 620 personen met ons eigen 'Coop-aanbod'. En dat op 67 activiteiten: dus een per vijf dagen!

2.1 Presentaties: opleidingen en vorming op vraag

(Hoge)scholen of universiteiten, middenveld- en ondernemersorganisaties, overheid vragen ons om presentaties, toelichtingen, opleidingen en vormingen te verzorgen.

12.01.2016	Ondernemers voor de Klas, Introductie coöperatief ondernemen (Leuven)
21.01.2016	Ondernemers voor de Klas, Introductie coöperatief ondernemen (Tervuren)
06.02.2016	Starterscursus Groene Kring: sessie coöperatief ondernemen (Sint-Niklaas)
15.02.2016	Plattelandsacademie dorpenbeleid: dorpscoöperaties (Hasselt)
15.02.2016	Starterscursus Groene Kring: sessie coöperatief ondernemen (Oedelem)
17.02.2016	De werkerscoöperatie – het ondernemerschap herbekeken, event Coopkracht deelname aan het panelgesprek (Brussel)
18.02.2016	StudentStartUP PXL-UHasselt – event voor startende ondernemers (Hasselt)
24.02.2016	Sectormoment 'Witboek aanvullende financiering cultuur' – Koninklijke Bibliotheek (Brussel)
01.03.2016	Plattelandsacademie dorpenbeleid: dorpscoöperaties (Wuustwezel)
21.03.2016	Youth4Coop i.k.v. jeugdhuisproject 'Baas, workshop introductie coöperatief ondernemen' (Antwerpen)
09.05.2016	Deelname aan panelgesprek 'Wij kopen samen den Oudaan' bij De Vlaamse Bouwmeester (BMSTR) (Brussel)
24.05.2016	'Samen naar de markt', coöperatief event Verbond van Belgische Tuinbouwcoöperaties (Ternat)
24.05.2016	Formation management financier
26.05.2016	Acceleratiedag Sociale Innovatiefabriek (Brussel)
16.06.2016	Deelname aan panelgesprek op A.V. van SOM (Federatie Sociale Ondernemingen) – (Antwerpen)
08.09.2016	Coopkracht event: De kracht van coöperaties voor het beheer van 'commons' (Gent)
19.09.2016	Workshop coöperatief ondernemen voor ANPE (Peru) en PACAT (Ecuador), op vraag van VBT Zuidwerking en Trias (Leuven)
28.09.2016	Youth4Coop slotevent, workshop introductie coöperatief ondernemen (Antwerpen)
11.10.2016	Sessie coöperatief ondernemen op jaarlijkse trefdag Erfgoedsector (FARO) – (Antwerpen)

07.11.2016	Workshop 'Samenspel niet uitgespeeld' i.s.m. Innovatiesteunpunt (Paal)
08.11.2016	Deelname aan het panelgesprek op de Vlaamse Wind Energie Associatie (VWEA) Studiedag 'Ruimte voor Wind' – (Brussel)
14.11.2016	Presentatie samenwerken in de glastuinbouw – coöperatief ondernemen voor studiekring
15.11.2016	Starterscursus Groene Kring: sessie coöperatief ondernemen (Herent)
22.11.2016	Journée sur les coopératives à destination du secteur bio organisée, Biowallonie
23.11.2016	Starterscursus Groene Kring: sessie coöperatief ondernemen (Hasselt)
26.11.2016	Kick-off professionaliseringstraject startende coöperaties
28.11.2016	Workshop coöperatief ondernemen op NewIdeals (Sociale Innovatiefabriek)
28.11.2016	Coop Clinic op NewIdeals (Sociale Innovatiefabriek)
29.11.2016	Starterscursus Groene Kring: sessie coöperatief ondernemen (Sint-Katelijne-Waver)
30.11.2016	Starterscursus Groene Kring: sessie coöperatief ondernemen (Oudenaarde)
05.12.2016	Starterscursus Groene Kring: sessie coöperatief ondernemen (Malle)
06.12.2016	Starterscursus Groene Kring: sessie coöperatief ondernemen (Roeselare)

Tabel 1 Vorming en ontmoeting: overzicht van presentaties op vraag

2.2 Eigen aanbod

Een divers aanbod van vormingen en opleidingen dat [we regelmatig organiseren](#).

- **'Cera Coop Workshop: starten met een coöperatie'** (introductiesessie coöperatief ondernemen).
 - 8 Nederlandstalige sessies met in totaal 86 deelnemers.
 - 3 Franstalige sessies in het kader van de oproep 'Coopérer pour innover' met 56 deelnemers.
- **Cera Coop Explore** (bedrijfsbezoek en ervaringsuitwisseling met Belgische coöperaties) naar **Agribio** in Havelange, een coöperatie van 80 biograanboeren die de ganse keten in handen wil nemen, 16 deelnemers.
- **Cera Coop Tour** (bedrijfsbezoeken en ervaringsuitwisselingen in het buitenland).
 - 'Germany: **Energy Transition** in the hands of citizens' cooperatives', bezoek aan 3 energiedorpscoöperaties, 27 deelnemers.
 - 'The **International Summit of Cooperatives '16'** – en ontmoetingen met werkers- (bouw) en multistakeholdercoöperaties (markt en vleesverwerkingsbedrijf) in Quebec, 11 deelnemers.
- **Coop Session**, opleiding **balanslezen** voor bestuurdersleden van coöperaties, 3 sessies, 40 deelnemers.
- **Forumontmoeting voor coöperatief ondernemen in de agrarische sector - hybride structuren** voor coöperatieve vraagstukken met Matthias Wauters van Eubelius, 33 deelnemers.

- Vierdaagse **cursus voor bestuurders van agrarische coöperaties**: twee sessies over respectievelijk 'missie, visie en strategie' en 'financieel beleid', 24 deelnemers.
- Tweedaagse **cursus voor bestuurder van startende en kleine coöperaties**, 11 deelnemers.

En ad hoc studiedagen en presentaties die we in 2016 ontwikkelden en organiseerden:

- Opleidingstraject **duurzaamheidsrapportering** voor coöperaties, in samenwerking met Sustenuto en in opdracht van de Vlaamse overheid, vier sessies, 10 deelnemers.
- Van welfare state naar caring state: **coöperatief ondernemen in de zorgsector?** Met John Restakis als keynote spreker, 45 deelnemers. Een organisatie van Cera in samenwerking met Emmaüs, Oikos, SOM, Zorgnet-Icuro en het Vlaams Welzijnsverbond.
- Actualiteitsdebat: verdwijnt de vzw als huidige rechtsvorm? Of is er slechts een facelift in de maak? Met boekpresentatie: Praktijkboek '**De vennootschap met sociaal oogmerk**'. En met Marleen Deneff, partner Curia en Alain François, partner Eubelius, als sprekers, 41 deelnemers.
- Coop Exchange 'Comment développer l'entrepreneuriat coopératif en milieu agricole?', 30 deelnemers.

24/10 *Coop Workshop - Starten met een coöperatie - Brussel (volzet - volgende sessie 12/12)*

Maandag, 24 oktober van 10.00u tot 14.00u.

Denk je er aan om te starten met een coöperatie? Of ben je geïnteresseerd in het coöperatieve ondernemingsmodel? Dan is deze Coop Workshop zeker iets voor jou! De stap zetten om samen met anderen een nieuw coöperatief initiatief op te zetten is een mooie, maar complexe uitdaging. Je hebt immers...

[Meer informatie](#)

17/11 *Actualiteitsdebat: verdwijnt de vzw als huidige rechtsvorm? Of is er slechts een facelift in de maak?*

Donderdag, 17 november van 13.00u tot 17.00u.

Wat is er aan de hand met onze wetgeving? Zal de vennootschap met sociaal oogmerk verdwijnen? Wordt de vennootschap met sociaal oogmerk een variatie op een coöperatieve vennootschap? Zullen vzw's in de toekomst onbeperkt handel kunnen drijven? De publicatie van het Praktijkboek 'De vennootschap met sociaal oogmerk' is een mooie...

[Meer informatie](#)

25/10 *Samenwerken in zorg en welzijn: iedereen wint! - Duffel*

Dinsdag, 25 oktober van 09.30u tot 13.30u.

Samenwerken. Iedereen heeft er de mond van vol. Maar geef toe, het gaat niet altijd vanzelf. Nochtans moeten we paraat zijn voor vele maatschappelijke uitdagingen. Op 25 oktober ontrafelt hoofdspreker John Restakis of in de zorg- en welzijnssector het model van coöperatief ondernemen de gulden middenweg is tussen overheidsinitiatieven en de...

[Meer informatie](#)

26/11 *Kick-off Workshopreeks COOPLAB 'Inspiratie voor je coöperatie'*

Zaterdag, 26 november van 09.30u tot 12.30u.

Wat mag ik van een raad van bestuur verwachten? Hoe wordt of blijft onze coöperatie rendabel? Op welke manier kunnen we onze leden beter betrekken? Zoek je antwoorden op dit soort vragen, dan is COOPLAB iets voor jou. Deze workshopreeks is er speciaal om startende burger- of werkerscoöperaties vooruit te helpen. Kom naar de...

[Meer informatie](#)

07/11 *Workshop 'Samenspel niet uitgespeeld', leren samenwerken in land- en tuinbouwbedrijven - Paal*

Maandag, 07 november van 19.30u tot 22.30u.

Samenwerken met anderen kan oplossingen bieden voor uitdagingen. Met meer dan één sta je immers vaak sterker dan alleen. Op vlak van aankoop en verkoop wordt er al veel samengewerkt. Maar zijn er nog andere aspecten in de bedrijfsvoering waarrond je zou kunnen samenwerken? Coopbuuro en Innovatiepunt willen hier samen met...

[Meer informatie](#)

12/12 *Coop Workshop - Starten met een coöperatie - Leuven*

Maandag, 12 december van 10.00u tot 14.00u.

Denk je er aan om te starten met een coöperatie? Of ben je geïnteresseerd in het coöperatieve ondernemingsmodel? Dan is deze Coop Workshop zeker iets voor jou! De stap zetten om samen met anderen een nieuw coöperatief initiatief op te zetten is een mooie, maar complexe uitdaging. Je hebt immers...

[Meer informatie](#)

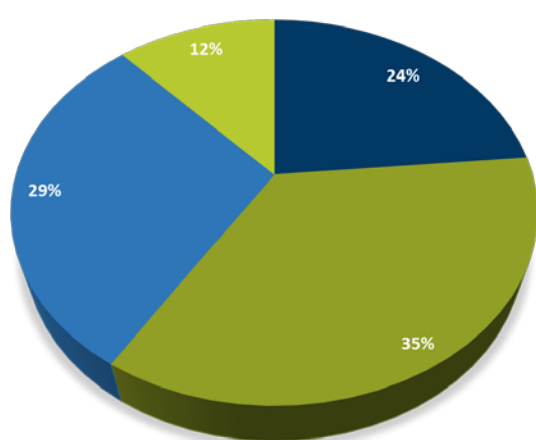
2.3 Dienstverlening in het Zuiden

Sinds 2015 zetten we met Cera ook in op dienstverlening rond coöperatief ondernemen in het Zuiden. In 2016 begeleiden we op vraag van het Verbond van Belgische Tuinbouwcoöperaties vzw (VBT) Zuidwerking en Trias een workshop voor boerenorganisaties ANPE (Peru) en PACAT (Ecuador).

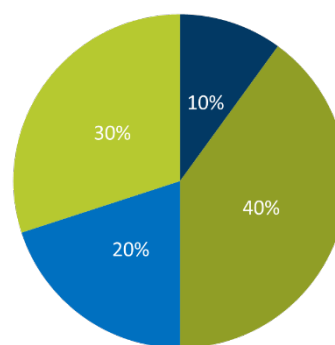
2.4 Tevredenheid Vorming en ontmoeting: goed tot zeer goed

Om ons vormings- en ontmoetingsaanbod te verbeteren en om optimaal in te spelen op verwachtingen van deelnemers, bevroegen we hen. Ook hier merken we een grote tevredenheid bij de deelnemers.

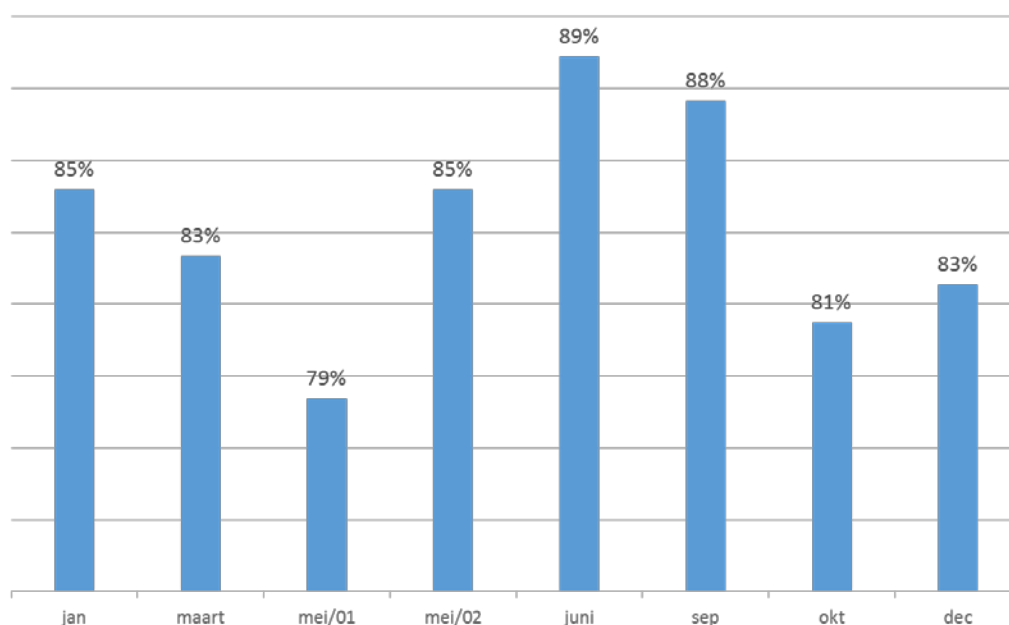
■ Uitstekend 9 ■ Zeer goed 8 ■ Goed 7 ■ Voldoende 5

Figuur 6 Vorming: tevredenheid Coop Tour Duitse energiecoöperaties (schaal 0-9)

■ Uitstekend 9 ■ Zeer goed 8 ■ Goed 7 ■ Voldoende 5

Figuur 7 Vorming: tevredenheid vierdaagse cursus voor bestuurders (schaal 0-9)

Figuur 8 Vorming: tevredenheid 'Coop Workshop: starten met een coöperatie', gemiddeld 84%

3 Onderzoek en ontwikkeling

Vanuit maatschappelijke en economische uitdagingen onderzoekt Cera de toepassingsmogelijkheden, haalbaarheid en meerwaarde van het coöperatieve ondernemingsmodel. En dit vooral in de domeinen waar Cera maatschappelijke impact wil realiseren: zorg en welzijn, land- en tuinbouw, duurzame ontwikkeling, kunst en cultuur en samenwerking tussen ondernemers.

We ontwikkelen ook diverse tools en instrumenten om coöperatieve ondernemers en leden van de raad van bestuur te helpen, zoals bij strategische oefeningen of ledenbetrokkenheid. Waar we in 2015 het Coöperatief Business Model Canvas ontwikkelden, besteedden we in 2016 veel tijd aan duurzaamheidsrapportering.

3.1 Duurzaamheidsrapportering voor coöperaties

De inspanningen van coöperaties om duurzaam te opereren, blijven vaak onder de radar. Het ontbrak hen aan instrumenten die helpen om hun coöperatieve eigenheid te integreren in prestatiemeting en verslaggeving over duurzaamheid a.d.h.v. internationaal erkende standaarden.

Daarom kregen Cera Coopburo en Sustenuto eind 2015 de opdracht vanuit socialeconomie.be, gefinancierd door de Vlaamse overheid in opdracht van de Vlaamse minister van Sociale Economie, om een visietekst en tools uit te werken voor duurzaamheidsrapportering voor coöperaties.

We deden dit in samenwerking met een werkgroep van coöperaties, nl.: Bast, BelOrta, Cera, Core, Ecopower, GOW!, Omgeving, Thuisverpleging Meerdael, Wereldcafé, Werk met Zin, VBT en Coopkracht.

Dit resulteerde in:

1. Een visienota: 'Waarom is coöperatief ondernemen duurzaam ondernemen?'
2. Een MVO-scan voor coöperaties om te beoordelen hoe duurzaam ze te werk gaan en waar er verbetering mogelijk is. Coöperatief ondernemen staat immers niet per definitie gelijk aan duurzaam ondernemen.
3. Een handleiding 'Stap voor stap naar een Duurzaamheidsverslag voor Coöperaties'.
4. Een uniek opleidingstraject met, voor en door coöperaties. In vier verhelderende werkateliers lichtten we de nodige basiskennis toe om binnen een coöperatie de krijtlijnen van een duurzaamheidsstrategie vast te leggen en dit te vertalen naar een concreet en waardevol duurzaamheidsverslag.

Daarnaast zetten we in op het stimuleren van wetenschappelijk onderzoek en het verzamelen van cijfermateriaal over coöperaties.

3.2 Kenniscentrum Coöperatief Ondernemen

Het Kenniscentrum Coöperatief Ondernemen heeft twee grote doelstellingen: het stroomlijnen en verder uitbouwen van onderzoek over coöperatief ondernemen en de inbedding van coöperatief ondernemen in de studieprogramma's. Beide pijlers worden in 2017 geconcretiseerd. Met de aanwerving van een coördinator, Frédéric Dufays, in het najaar van 2016, kwam de start van het Kenniscentrum in een stroomversnelling. We werken aan de ontwikkeling en opstart van een bachelorvak en een postgraduaatsopleiding coöperatief ondernemen. Bij het onderzoek zal een sterke inhoudelijke focus liggen op groei en impactmeting van coöperatieve ondernemingen.

Het Kenniscentrum Coöperatief Ondernemen is een initiatief van Cera, Boerenbond en KU Leuven en is ingebed in de Faculteit Economie en Bedrijfswetenschappen, onder prof. dr. Luc Sels, met als ambitie om verschillende expertises samen te brengen.

3.3 Cera Leerstoel binnen ULg HEC

De activiteiten van de Cera Leerstoel (Chaire Cera) binnen de Universiteit de Liège, zijn vorming, onderzoek en advies over coöperatief en sociaal ondernemen. Via deze leerstoel financiert Cera al jaren de cursus 'Cooperative and Social Entrepreneurship' in het kader van de master 'Management des entreprises sociales' aan de HEC-École de Gestion van de ULg.

Deze Cera Leerstoel maakt deel uit van het onderzoekscentrum 'Centre d'Économie Sociale' dat de ontwikkeling van coöperatief en sociaal ondernemerschap nastreeft onder leiding van professor Sybille Mertens.

In kader van deze Cera Leerstoel begeleiden we regelmatig studenten in hun masterthesis. In 2016 liep Mélissa Cutaia bij ons haar stage binnen haar studie 'master in Sciences économiques & de gestion' en werkte aan haar thesis: 'Du cooperative-mapping vers une typologie des modèles coopératifs'.

4 Partnerschappen en netwerken

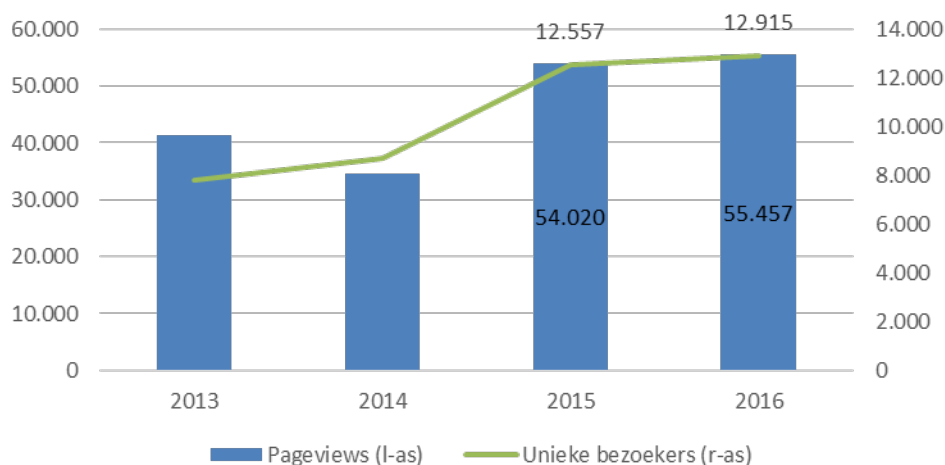
Partnerschappen en netwerken:

- Bolero Crowdfunding
- Cooperatives Europe
- Cooperatives Europe Development Platform (CEDP)
- Coopkracht
- De Nationale Raad voor de Coöperatie
- FarmCafé
- in|C
- Innovatiesteunpunt
- International Raiffeisen Union
- KU Leuven - Faculteit Economie en Bedrijfswetenschappen
- PXL- UHasselt – StudentStartUP
- Sociale Innovatiefabriek
- Start it @kbc
- Stuurgroep Coöperatief ondernemen Vlaamse overheid

5 Communicatie en publicaties: van 13.000 websitebezoekers tot de Canadese televisie

5.1 Website en (sociale) media

coopburo.be telde in 2016 12.915 unieke bezoekers, die samen goed waren voor 55.457 bekeken pagina's. Een lichte stijging in vergelijking met 2015.

Figuur 9 Communicatie: pageviews en unieke bezoekers van de website

Ons aantal volgers op Twitter steeg tot 340.

We verspreidden 5 nieuwsbrieven 'Coop News'

We haalden een aantal keer andere media, met als meest exotische de Roemeense, op de pagina deagricultura.ro ...

RURANTcare susține meșteșugurile locale și spiritul antreprenorial. Specialiști în modelele de cooperare de la firma Coopburo au ajutat cu aspectele legale. VIL este o organizație specializată în probleme logistice care a realizat un studiu pe traseul logistic individual al fiecărui fermier, arătând cât de mulți kilometri s-au condus și care au fost lucrările economice din activitatea fermelor lor. Acest studiu a fost o adevărată revelație pentru

... en de Canadese televisie tijdens ons bezoek aan de Coopérative de solidarité Abattoir Massicotte: een vleesverwerkingsbedrijf dat zich richt op kleinere vleesproducenten uit de omgeving en na enkele decennia als familiebedrijf werd omgevormd tot een multistakeholdercoöperatie in handen van leveranciers (producenten) en werknemers. De initiatiefnemers waren bijzonder vereerd door onze komst. Het was blijkbaar zelfs een nieuwsitem waard. Een mooi afsluiter van onze Cera Coop Tour naar Québec.

5.2 Publicaties

5.2.1 Boek

Coeckelbergh, D., Bosschaert, M. en Jacobs L. i.s.m. Cera Coopburo (2016) Praktijkboek: de vennootschap met sociaal oogmerk. Mechelen: Wolters Kluwer.

5.2.2 Artikels

- Jacobs, L. (2016). Coöperaties: wat kunnen lokale besturen ermee II? *TerZake Magazine*, 34(1) pp. 40-44.
- Hollebecq, H. (2016). Coöperaties: samen ondernemen om sterker te staan. *Stiel*, 3(9) pp. 22-23.
- Hollebecq, H. (2016) Een coöperatie, kunt u daarmee ondernemen? *Markt & Visie*, 1(9) pp. 20-21.

5.2.3 Website

- *Heb je gebruik gemaakt van de start-up tax shelter? Cera licht je administratieve verplichtingen toe.* <http://www.coopburo.be/nieuws/heb-je-gebruik-gemaakt-van-de-start-up-tax-shelter-coopburo-licht-je-administratieve-verplichting> in aanvulling van *Niet te missen voor jonge coöperaties, de start-up tax shelter: Cera licht toe:* <http://www.coopburo.be/nieuws/niet-te-missen-voor-jonge-cooperaties-de-start-up-tax-shelter>
- *Voorwaarden erkenning coöperatieve vennootschappen wijzigen licht, wel 2 nieuwe voorwaarden. Cera licht toe:* <http://www.coopburo.be/nieuws/voorwaarden-erkenning-cooperatieve-vennootschappen-wijzigen-licht-wel-2-nieuwe-voorwaarden-coopbur>
- *Waarom is coöperatief ondernemen duurzaam ondernemen?.* Visienota van Sustenuto en Cera Coopburo in opdracht van de Vlaamse minister van Sociale Economie <http://www.coopburo.be/info-en-onderzoek/is-cooperatief-ondernemen-duurzaam-ondernemen>
- *Wat kan de meerwaarde zijn van het coöperatieve ondernemingsmodel bij de economie?* <http://www.coopburo.be/info-en-onderzoek/weg-met-cooperaties-leve-deeconomie-of-nee-weg-met-deeconomie-leve-cooperaties-wat-kan-de-m>

5.3 Artikels door derden met verwijzing naar Cera, dienstverlening coöperatief ondernemen

- Coöperatief samenwerken in je dorp - over dorpscoöperaties. *Buiten*, 44(1) pp. 18-19.
- *Gelijkheid is de hoeksteen van onze zorgcoöperatie.* Over de keuze en werking van Thuisverpleging Meerdael als werkerscoöperatie (2016) op www.mvovlaanderen.be
- Tegenbos, G. (2016, 24 februari). De coöperatie terug van weggeweest- over werkerscoöperaties. *De Standaard*, p. 39.
- UGent & ILVO (2016) Slim innoveren in de landbouw. Ontwikkel en realiseer je innovatief idee via samenwerking.